

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

zo 6. októbra 2021 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Súdna spolupráca v občianskych veciach – Nariadenie (EÚ) č. 1215/2012 – Článok 1 ods. 1 – Občianske a obchodné veci – Článok 35 – Predbežné a ochranné opatrenia – Žaloba založená na zmluve o výstavbe verejnej rýchlostnej cesty uzatvorenej medzi orgánom verejnej moci a dvoma súkromnoprávnymi spoločnosťami – Návrh na nariadenie predbežného opatrenia súvisiaci so sankciami a zárukami vyplývajúcimi z tejto zmluvy – Rozhodnutie o nariadení predbežného opatrenia už vydané súdom, ktorý má právomoc rozhodovať vo veci samej“

Vo veci C-581/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Vărhoven kasacionen sad (Najvyšší kasačný súd, Bulharsko) z 28. októbra 2020 a doručený Súdnemu dvoru 5. novembra 2020, ktorý súvisí s konaním

Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad

proti

TOTO SpA – Costruzioni Generali,

Vianini Lavori SpA,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory J.-C. Bonichot, sudcovia L. Bay Larsen, C. Toader (spravodajkyňa), M. Safjan a N. Jääskinen,

generálny advokát: A. Rantos,

tajomník: R. Şereş, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 15. júla 2021,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, v zastúpení: O. Temnikov, advokat,

* Jazyk prednesu: bulharčina.

- TOTO SpA – Costruzioni Generali a Vianini Lavori SpA, v zastúpení: A. Valov, za právnej pomoci V.P. Penkov, N.G. Cvetanov, P.D. Canov, V.V. Tomova, B. H. Strížlev a V. K. Semkov, advokati, ako aj M. T. Stojeva, zástupkyňa,
 - poľská vláda, v zastúpení: B. Majczyna a S. Żyrek, splnomocnení zástupcovia,
 - Európska komisia, v zastúpení: M. Heller a I. Zaloguín, splnomocnení zástupcovia,
- po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 9. septembra 2021,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 1 ods. 1 a článku 35 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej reprezentovaný przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad (Štátna pokladnica Poľskej republiky, zastúpená generálnym riaditeľom štátnych ciest a diaľnic) (ďalej len „generálny riaditeľ ciest“) a spoločnosťami TOTO SpA – Costruzioni Generali a Vianini Lavori SpA (ďalej len „stavebné spoločnosti“), založenými podľa talianskeho práva, vo veci zmluvy o výstavbe rýchlostnej cesty v Poľsku.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 V odôvodneniach 10, 33 a 34 nariadenia č. 1215/2012 sa uvádza:
 - „(10) Rozsah pôsobnosti tohto nariadenia by sa mal vzťahovať na všetky hlavné občianske a obchodné veci okrem určitých presne vymedzených vecí,...
 - ...
 - (33) Ak predbežné opatrenia, vrátane ochranných opatrení, nariadi súd, ktorý má právomoc rozhodovať vo veci samej, mal by sa zaručiť ich voľný obeh podľa tohto nariadenia. Predbežné, a to aj ochranné opatrenia, ktoré boli nariadené bez predvolania žalovaného na súd, by sa však nemali uznať a vykonať podľa tohto nariadenia, okrem prípadu, že rozsudok obsahujúci opatrenie bol žalovanému doručený pred začatím výkonu. Nemalo by to brániť uznaniu a výkonu takýchto opatrení podľa vnútroštátneho právneho poriadku. Ak predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení, nariadi súd členského štátu, ktorý nemá právomoc rozhodovať vo veci samej, účinok týchto opatrení by mal podľa tohto nariadenia byť obmedzený na územie tohto členského štátu.

- (34) Treba zaručiť kontinuitu medzi Bruselským dohovorom [z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozhodnutí v občianskych a obchodných veciach [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32)], nariadením [Rady] (ES) č. 44/2001 [z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42),] a týmto nariadením a musia sa určiť prechodné ustanovenia na tento účel. Rovnaká potreba kontinuity sa týka aj výkladu [tohto dohovoru] a nariadení, ktoré ho nahradili, Súdny dvorom Európskej únie.“
- 4 Článok 1 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012 stanovuje:
- „Toto nariadenie sa uplatňuje v občianskych a obchodných veciach bez ohľadu na povahu súdu alebo tribunálu. Neuplatňuje sa najmä na daňové, colné a správne veci ani na zodpovednosť štátu za úkony a opomenutia pri výkone štátnej moci (*acta jure imperii*).“
- 5 Podľa článku 2 písm. a) tohto nariadenia:
- „Na účely tohto nariadenia:
- a) ...
- Na účely kapitoly III zahŕňa ‚rozsudok‘ aj predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení, ktoré boli nariadené súdom alebo tribunálom, ktorý má na základe tohto nariadenia právomoc rozhodovať vo veci samej. Nezahŕňa predbežné opatrenie vrátane ochranného opatrenia, ktoré sa nariadilo takýmto súdom alebo tribunálom bez predvolania žalovaného na súd, okrem prípadu, že rozsudok obsahujúci toto opatrenie sa žalovanému doručil skôr, ako sa začal výkon.“
- 6 Článok 25 uvedeného nariadenia, ktorý je súčasťou oddielu 7 kapitoly II tohto nariadenia nazvanej „Právomoc“, v odseku 1 stanovuje:
- „Ak sa účastníci zmluvy bez ohľadu na svoje bydlisko dohodli, že súd alebo súdy členského štátu majú právomoc na riešenie sporov, ktoré vznikli alebo môžu vzniknúť v súvislosti s konkrétnym právnym vzťahom, potom má právomoc tento súd alebo tieto súdy, pokiaľ dohoda nie je podľa právneho poriadku tohto členského štátu vecne neplatná. Táto právomoc súdu je výlučná, ak sa účastníci nedohodli inak...
- ...“
- 7 Článok 35 nariadenia č. 1215/2012, ktorý je uvedený v oddiele 10 tejto kapitoly II, stanovuje:
- „Na súdy členského štátu možno podať návrh na vydanie predbežných opatrení vrátane ochranných opatrení, ktoré sú dostupné podľa právneho poriadku tohto členského štátu, aj keby mali právomoc rozhodovať vo veci samej súdy iného členského štátu.“

Bulharské právo

8 § 18 Graždanski procesualen kodex (Občiansky súdny poriadok) v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej (ďalej len „GPK“), nazvaný „Súdna imunita“ stanovuje:

„1. Bulharské súdy majú právomoc rozhodovať o žalobách, v ktorých je účastníkom sporu cudzí štát alebo osoba požívajúca súdnu imunitu v týchto prípadoch:

- (1) v prípade vzdania sa súdnej imunity;
- (2) v prípade nárokov vyplývajúcich zo zmluvných vzťahov, ak sa miesto plnenia záväzku nachádza na území Bulharskej republiky;
- (3) v prípade nárokov na náhradu škody spôsobenej úmyselne na území Bulharskej republiky;
- (4) v prípade nárokov týkajúcich sa práv k majetku, ktorý je predmetom dedičstva, a odúmrti na území Bulharskej republiky;
- (5) vo veciach, v ktorých majú bulharské súdy výlučnú právomoc.

2. Ustanovenia odseku 1 bodov 2, 3 a 4 sa neuplatňujú na právne úkony alebo úkony uskutočnené pri výkone verejných funkcií osôb alebo v súvislosti s výkonom zvrchovaných práv cudzích štátov.“

9 § 389 GPK, nazvaný „Nariadenie predbežného opatrenia v súvislosti s podanou žalobou“, stanovuje:

„1. V akomkoľvek štádiu konania až do ukončenia dokazovania v rámci odvolacieho konania môže žalobca podať na súd, ktorý rozhoduje vo veci, návrh na nariadenie predbežného opatrenia.

2. Nariadenie predbežného opatrenia je prípustné pre všetky kategórie žalôb.“

10 § 391 GPK, nazvaný „Podmienky prípustnosti nariadenia predbežného opatrenia“, v odseku 1 stanovuje:

„Podanie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v súvislosti s hlavnou žalobou je prípustné, ak by inak bolo pre žalobcu nemožné alebo ťažké vymáhať práva vyplývajúce z rozsudku a ak:

- (1) je hlavná žaloba podporená presvedčivými listinnými dôkazmi, alebo
- (2) sa zloží zábezpeka vo výške určenej súdom...“

11 § 393 GPK, nazvaný „Nepřípustnost' nariadenia predbežného opatrenia“, stanovuje:

„1. Nariadenie predbežného opatrenia v súvislosti so žalobou týkajúcou sa peňažnej pohľadávky voči štátu, orgánom verejnej moci, obciam a zdravotníckym zariadeniam v zmysle § 5 ods. 1 Zakon za lečebnite zavedenija [zákon o zdravotníckych zariadeniach], ako aj pohľadávok zdravotníckych zariadení voči štátnej zdravotnej poisťovni je neprípustné.

2. Nariadenie predbežného opatrenia v súvislosti so žalobou týkajúcou sa peňažnej pohľadávky vo forme zaistenia pohľadávok, ktoré nemôžu byť predmetom núteného výkonu, je neprípustné.“

12 § 397 GPK, nazvaný „Kategorie opatření“, v odseku 1 uvádza:

„Nariadenie predbežného opatrenia sa uskutočňuje:

- (1) zaistením nehnuteľnosti;
- (2) zaistením hnutelných vecí a pohľadávok dlžníka;
- (3) inými vhodnými opatreniami, ktoré určí súd, vrátane odstavenia motorového vozidla a odkladu výkonu.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 13 Ako vyplýva zo spisu predloženého Súdneho dvoru, 30. júla 2015 bola po skončení postupu verejného obstarávania iniciovaného generálnym riaditeľom ciest ako verejným obstarávateľom uzatvorená so stavebnými spoločnosťami, ktoré boli úspešnými uchádzačmi, zmluva o výstavbe rýchlostnej cesty S-5 Poznaň – Wrocław, úsek Poznaň A 2. obec Głuchowo-Wronczyn (Poľsko).
- 14 Na základe tejto zmluvy poisťovňa založená podľa bulharského práva Evroins AD na žiadosť stavebných spoločností vystavila v prospech verejného obstarávateľa dve záruky, a to prvú z nich s platnosťou do 31. júla 2019 a predĺženú do 30. júna 2024 na zabezpečenie záväzkov pre prípad nesplnenia alebo vadného plnenia uvedenej zmluvy, a druhú s platnosťou do 31. júla 2019 na zabezpečenie zaplatenia zmluvnej pokuty pre prípad omeškania s plnením.
- 15 Podľa podmienok predmetnej zmluvy má na rozhodovanie akéhokoľvek sporu, ktorý vznikne v súvislosti s plnením zmluvy, právomoc súd v sídle verejného obstarávateľa a ako rozhodné právo, aj pre uvedené záruky, bolo určené poľské právo.
- 16 Keďže medzi účastníkmi konania vo veci samej vznikli spory týkajúce sa kvality prác alebo včasného plnenia zmluvy, stavebné spoločnosti podali na Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava, Poľsko) negatívnu určovaciu žalobu smerujúcu v podstate k tomu, aby sa generálnemu riaditeľovi ciest zabránilo vo výkone jeho práv v súvislosti s vystavenými zárukami.
- 17 Na ten istý súd podali stavebné spoločnosti návrhy na nariadenie predbežného opatrenia, ktorých cieľom bolo okrem iného uložiť generálnemu riaditeľovi ciest povinnosť zdržať sa do 26. júna 2019 toho, aby im oznámil svoj úmysel vypovedať predmetnú zmluvu, aby im účtoval pokuty a aby využil záruku, ktorú vystavila poisťovňa Evroins na zabezpečenie riadneho plnenia tejto zmluvy.
- 18 Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava) uzneseniami zo 7. júna 2019 a z 2. decembra 2019 zamietol tieto návrhy na nariadenie predbežného opatrenia, a to v podstate z dôvodu, že predložené dôkazy neboli nepostačujúce na preukázanie *fumus boni iuris*.
- 19 Súbežne s konaniami začatými na tomto súde stavebné spoločnosti podali 31. júla 2019 proti generálnemu riaditeľovi ciest na Sofijski gradski sād (Mestský súd Sofia, Bulharsko) návrh na nariadenie predbežného opatrenia s obsahom podobným návrhom v uvedených konaniach, pričom tento návrh bol uznesením zamietnutý ako neprípustný.

- 20 Apelativen sąd – Sofija (Odvolací súd Sofia, Bulharsko) zrušil uvedené uznesenie, nariadil predbežné opatrenie podľa § 389 GPK a článku 35 nariadenia č. 1215/2012 a vykonal zaistenie pohľadávky generálneho riaditeľa ciest na základe dvoch záruk vystavených poisťovňou Evroins.
- 21 Generálny riaditeľ ciest podal na Vърhoven kasacionen sąd (Najvyšší kasačný súd, Bulharsko) kasačný opravný prostriedok, v ktorom okrem iného spochybnil uplatnenie nariadenia č. 1215/2012 v prejednávanej veci, a to z dôvodu, že konanie vo veci samej nespadá pod pojem „občianske a obchodné veci“ v zmysle článku 1 ods. 1 tohto nariadenia.
- 22 Pri tejto príležitosti predložil európsky platobný rozkaz, ktorý na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 z 12. decembra 2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze (Ú. v. EÚ L 399, 2006, s. 1), vydal Sąd Okręgowy w Warszawie (Krajský súd Varšava) proti poisťovni Evroins.
- 23 Po pripomenutí judikatúry Súdneho dvora v tejto oblasti vnútroštátny súd vyjadruje svoje pochybnosti o tom, či spor vo veci samej má povahu občianskej alebo obchodnej veci v zmysle nariadenia č. 1215/2012, a to vzhľadom na verejnoprávne postavenie poľského účastníka zmluvy.
- 24 V prípade, že by tento spor spadal do pôsobnosti nariadenia č. 1215/2012, vnútroštátny súd si kladie otázku, či je právomoc súdu, na ktorom bolo začaté konanie podľa článku 35 tohto nariadenia na účely nariadenia predbežného opatrenia, vylúčená z dôvodu, že súd, ktorý má právomoc rozhodovať vo veci samej, v prejednávanej veci poľský súd, už o podobnom návrhu rozhodol. V tejto súvislosti tvrdí, že podľa jeho vnútroštátneho práva, a to § 389 a § 390 GPK, existencia rozhodnutia o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia nebráni tomu, aby bol príslušnému súdu predložený neskorší návrh.
- 25 Vnútroštátny súd si takisto kladie otázku, či sa má návrh na nariadenie predbežného opatrenia analyzovať výlučne s ohľadom na autonómny pojem „predbežné a ochranné opatrenia“, čo sú opatrenia určené na zachovanie skutkového alebo právneho stavu s cieľom ochrany práv, ktorých uznanie sa navrhuje na súde s právomocou konať vo veci samej (rozsudok z 3. septembra 2020, Supreme Site Services a i., C-186/19, EU:C:2020:638, bod 50), alebo či sa musia posúdiť s ohľadom na všetky podmienky stanovené *legis fori*. Spresňuje, že v tomto poslednom uvedenom prípade by na základe zásady efektivity mohol mať povinnosť vylúčiť uplatnenie § 393 GPK.
- 26 Za týchto podmienok Vърhoven kasacionen sąd (Najvyšší kasačný súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok 1 [nariadenia č. 1215/12] vykladať v tom zmysle, že konanie, aké je opísané v tomto návrhu na začatie prejudiciálneho konania, sa má úplne alebo čiastočne považovať za občiansku alebo obchodnú vec v zmysle článku 1 ods. 1 tohto nariadenia?
2. Má sa po uplatnení práva podať návrh na nariadenie predbežných opatrení/ochranných opatrení, o ktorom súd, ktorý má právomoc rozhodovať vo veci samej, už rozhodol, vychádzať z toho, že súd, na ktorom bol podaný návrh na nariadenie predbežných opatrení na tom istom základe, a to podľa článku 35 [nariadenia č. 1215/12], nemá právomoc od okamihu, v ktorom sa predložia dôkazy o tom, že súd, ktorý má právomoc rozhodovať vo veci samej, rozhodol o tomto návrhu?

3. Pokiaľ z odpovedí na prvé dve prejudiciálne otázky vyplynie, že [súd], na ktorom bol podaný návrh podľa článku 35 [nariadenia č. 1215/12], má právomoc, majú sa podmienky na nariadenie ochranných opatrení podľa článku 35 [tohto nariadenia] vykladať autonómne? Je potrebné neuplatniť ustanovenie, ktoré v prípade, akým je prejednávaný prípad, nepripúšťa nariadenie ochranného opatrenia proti orgánu verejnej moci?“

Konanie na Súdnom dvore

- 27 Vnútroštátny súd navrhol, aby Súdny dvor prejednal návrh na začatie prejudiciálneho konania v tejto veci v skrátanom konaní podľa článku 105 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Na podporu svojho návrhu vnútroštátny súd uviedol, že podľa vnútroštátnych predpisov musí z dôvodu povahy konania vo veci samej rozhodnúť bez zbytočného odkladu a že nariadené predbežné opatrenia vedú k tomu, že jedna zo strán zmluvy dotknutej vo veci samej nemôže uplatňovať svoje práva počas dlhého obdobia až do skončenia konania vo veci samej.
- 28 Článok 105 ods. 1 rokovacieho poriadku stanovuje, že na návrh vnútroštátneho súdu alebo výnimočne i bez návrhu môže predseda Súdneho dvora, ak si povaha veci vyžaduje jej prejednanie bez zbytočného odkladu, po vypočutí sudcu spravodajcu a generálneho advokáta rozhodnúť, že prejudiciálne konanie prebehne v skrátanom konaní.
- 29 Ako vyplýva z judikatúry Súdneho dvora ani skutočnosť, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je podaný v rámci konania o nariadení predbežného opatrenia, ani okolnosť, že vnútroštátny súd je povinný vynaložiť všetko úsilie na zabezpečenie rýchleho prejednania veci samej sama osebe nepostačuje na odôvodnenie použitia skrátaného konania podľa článku 105 ods. 1 rokovacieho poriadku (pozri v tomto zmysle uznesenia predsedu Súdneho dvora z 23. januára 2007, *Consel Gi. Emme*, C-467/06, neuvverejnené, EU:C:2007:49, bod 7, a z 23. decembra 2015, *Vilkas*, C-640/15, neuvverejnené, EU:C:2015:862, bod 8, ako aj citovanú judikatúru).
- 30 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy predseda Súdneho dvora rozhodnutím z 20. novembra 2020 zamietol návrh vnútroštátneho súdu na prejednanie tejto veci v skrátanom konaní podľa článku 105 ods. 1 rokovacieho poriadku.
- 31 Predseda Súdneho dvora však rozhodnutím z toho istého dňa rozhodol, že vec sa bude prejednávať prednostne podľa článku 53 ods. 3 rokovacieho poriadku.

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

- 32 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 1 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012 vykladať v tom zmysle, že konanie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktoré bolo začaté a vedené podľa všeobecných právnych predpisov na súde členského štátu, a týkajúce sa sankcií súvisiacich s plnením zmluvy o výstavbe verejnej rýchlostnej cesty uzatvorenej ako výsledok postupu verejného obstarávania, ktorého verejným obstarávateľom je orgán verejnej moci, spadá pod pojem „občianske a obchodné veci“ v zmysle tohto ustanovenia.

- 33 Článok 1 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012 stanovuje, že toto nariadenie sa uplatňuje na občianske a obchodné veci. Prvá otázka sa teda týka toho, či vyššie uvedený návrh na nariadenie predbežného opatrenia spadá do pôsobnosti nariadenia č. 1215/2012.
- 34 Na úvod treba poznamenať, že cieľom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia podaného vo veci samej je nariadenie predbežných opatrení na účely zachovania skutkového stavu predloženého na posúdenie súdom v rámci konania vo veci samej, ktoré sa začalo medzi tými istými účastníkmi konania. Takýto návrh na nariadenie predbežného opatrenia sa teda týka „predbežných a ochranných opatrení“ v zmysle článku 35 nariadenia č. 1215/2012 pod podmienkou, že patrí do pôsobnosti tohto nariadenia.
- 35 V tejto súvislosti Súdny dvor rozhodol, že otázka, či predbežné a ochranné opatrenia patria do pôsobnosti tohto nariadenia, sa musí určiť nie na základe ich vlastnej povahy, ale na základe povahy práv, ktorých ochranu vo veci samej majú zabezpečiť (rozsudok z 3. septembra 2020, Supreme Site Services a i., C-186/19, EU:C:2020:638, bod 54).
- 36 Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora takisto vyplýva, že na určenie, či žaloba spadá, alebo nespadá pod pojem „občianske a obchodné veci“ v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012, a v dôsledku toho do pôsobnosti tohto nariadenia, je potrebné určiť právny vzťah medzi účastníkmi sporu a jeho predmet, alebo alternatívne preskúmať základ žaloby a podmienky uplatnenia podanej žaloby (rozsudok zo 16. júla 2020, Movic a i., C-73/19, EU:C:2020:568, bod 37, ako aj citovaná judikatúra).
- 37 Súdny dvor opakovane rozhodol, že hoci teda niektoré spory medzi orgánom verejnej moci a osobou súkromného práva môžu patriť do pôsobnosti nariadenia č. 1215/2012 v prípade, že sa súdne konanie týka aktov vykonaných *iure gestionis*, neplatí to v prípade, ak verejný orgán koná v rámci výkonu verejnej moci (pozri v tomto zmysle rozsudky z 12. septembra 2013, Sunico a i., C-49/12, EU:C:2013:545, bod 34, ako aj zo 7. mája 2020, Rina, C-641/18, EU:C:2020:349, bod 33 a citovanú judikatúru).
- 38 Uplatnenie právomocí verejnej moci jedným z účastníkov sporu z dôvodu, že vykonáva právomoci, ktoré presahujú rámec pravidiel uplatniteľných vo vzťahoch medzi jednotlivcami, totiž vylučuje takýto spor z „občianskych a obchodných vecí“ v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012 (rozsudok z 3. septembra 2020, Supreme Site Services a i., C-186/19, EU:C:2020:638, bod 57, ako aj citovaná judikatúra).
- 39 Súdny dvor takisto uviedol, že verejný účel určitých činností sám osebe nepredstavuje dostatočný prvok na kvalifikáciu týchto činností ako vykonávaných *iure imperii*, keďže nezodpovedajú výkonu právomocí, ktoré presahujú rámec pravidiel uplatniteľných vo vzťahoch medzi jednotlivcami (rozsudok z 3. septembra 2020, Supreme Site Services a i., C-186/19, EU:C:2020:638, bod 66, ako aj citovaná judikatúra).
- 40 Pokiaľ ide v prejednávanej veci o právny vzťah existujúci medzi účastníkmi sporu a jeho predmetom, z informácií obsiahnutých v spise, ktorý má k dispozícii Súdny dvor, vyplýva, že predmetom návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vo veci samej je zabezpečiť ochranu práv vyplývajúcich zo zmluvy uzatvorenej 30. júla 2015 medzi stavebnými spoločnosťami a generálnym riaditeľom ciest.

- 41 Ani predmet takejto zmluvy, ani okolnosť, že len generálny riaditeľ ciest je oprávnený vyhlásiť verejné obstarávanie na výstavbu rýchlostnej cesty, pritom nenasvedčujú tomu, že ide o výkon právomoci verejnej moci.
- 42 Navyše pokiaľ ide o základ podanej žaloby a podmienky jej podania, treba poznamenať, že – ako uviedol vnútroštátny súd – prvá otázka sa týka konania o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia začatého a vedeného podľa všeobecných právnych predpisov.
- 43 Taká zmluva, ako je zmluva vo veci samej, teda aj napriek tomu, že bola uzatvorená ako výsledok postupu verejného obstarávania a že sa týka výstavby verejnej rýchlostnej cesty, zakladá medzi účastníkmi právny vzťah, v rámci ktorého títo účastníci zmluvy slobodne prevzali dohodnuté práva a záväzky, a ktorý teda spadá pod občianske a obchodné veci v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012.
- 44 Okolnosť, že také ustanovenie vnútroštátneho práva, ako je § 393 GPK, nepovoľuje nariadenie predbežného opatrenia v súvislosti so žalobou týkajúcou sa peňažných pohľadávok okrem iného voči štátu a orgánom verejnej moci, a teda sa zdá, že zakladá ich súdnu imunitu, čo musí konštatovať vnútroštátny súd, nemá vplyv na to, že také konanie, o aké ide vo veci samej, má povahu občianskej alebo obchodnej veci v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012.
- 45 Výsada imunity totiž nepredstavuje automaticky prekážku uplatnenia nariadenia č. 1215/2012 (pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. septembra 2020, Supreme Site Services a i., C-186/19, EU:C:2020:638, bod 62).
- 46 Vzhľadom na tieto úvahy treba na prvú otázku odpovedať tak, že článok 1 ods. 1 nariadenia č. 1215/2012 sa má vykladať v tom zmysle, že konanie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia začaté a vedené podľa všeobecných právnych predpisov na súde členského štátu a týkajúce sa sankcií súvisiacich s plnením zmluvy o výstavbe verejnej rýchlostnej cesty uzatvorenej ako výsledok postupu verejného obstarávania, ktorého verejným obstarávateľom je orgán verejnej moci, spadá pod pojem „občianske a obchodné veci“ v zmysle tohto ustanovenia.

O druhej otázke

- 47 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 35 nariadenia č. 1215/2012 vykladať v tom zmysle, že súd členského štátu, na ktorý bol podaný návrh na nariadenie predbežných opatrení vrátane ochranných opatrení podľa tohto ustanovenia, je povinný vyhlásiť, že nemá právomoc, ak o návrhu v rovnakej veci medzi rovnakými účastníkmi už rozhodol súd iného členského štátu, ktorý má právomoc rozhodovať vo veci samej.
- 48 Cieľom tejto otázky je objasniť vnútroštátnemu súdu jeho právomoc rozhodovať o návrhu na nariadenie predbežných opatrení, ktorý mu bol predložený v konaní vo veci samej. Na úvod je však potrebné uviesť, že táto právomoc nezávisí len od odpovede na druhú otázku v preformulovanom znení.
- 49 Konkrétne ako vyplýva z odôvodnenia rozhodnutia vnútroštátneho súdu, zmluva o výstavbe, o ktorú ide v prejednávanej veci, obsahuje doložku o voľbe právomoci v prospech poľských súdov pre všetky spory, ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s plnením tejto zmluvy.

- 50 Ako v podstate uviedol generálny advokát v bodoch 59 a 60 svojich návrhov, v rámci systému nariadenia č. 1215/2012, a najmä na základe jeho článku 25, môžu účastníci zmluvy dohodou určiť medzinárodnú súdnu právomoc na nariadenie predbežných opatrení vrátane ochranných opatrení a možno predpokladať, že všeobecne formulovaná doložka o voľbe súdu priznáva zvolenému súdu právomoc nariadiť takéto opatrenia.
- 51 Hoci na pojednávaní konanom na Súdnom dvore účastníci konania vo veci samej zaujali odlišné stanoviská, pokiaľ ide o otázku, či sa doložka o voľbe právomoci uvedená v zmluve vo veci samej vzťahuje aj na požadované predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení, treba pripomenúť, že výklad a rozsah pôsobnosti takejto doložky je podľa judikatúry Súdneho dvora vecou vnútroštátneho súdu, pred ktorým je táto doložka uplatnená (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. júla 2016, Hőszig, C-222/15, EU:C:2016:525, bod 28 a citovanú judikatúru).
- 52 Navyše treba spresniť, že vnútroštátnemu súdu prislúcha tiež vykonať analýzu podľa článku 35 nariadenia č. 1215/2012 s cieľom zistiť, či existuje skutočná spojitosť medzi predmetom opatrení navrhovaných vo veci samej a územnou príslušnosťou členského štátu súdu, ktorý rozhoduje vo veci, v zmysle judikatúry Súdneho dvora (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. novembra 1998, Van Uden, C-391/95, EU:C:1998:543, bod 40).
- 53 Pokiaľ ide o žiadosť o výklad tohto článku uvedenú v druhej otázke, treba najskôr pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora je pri výklade ustanovenia práva Únie potrebné zohľadniť nielen znenie tohto ustanovenia, ale aj kontext, do ktorého patrí (pozri v tomto zmysle rozsudok z 10. júna 2021, KRONE – Verlag, C-65/20, EU:C:2021:471, bod 25 a citovanú judikatúru).
- 54 Článok 35 nariadenia č. 1215/2012 stanovuje, že na súdy členského štátu možno podať návrh na nariadenie predbežných opatrení vrátane ochranných opatrení, ktoré sú dostupné podľa právneho poriadku jedného členského štátu, aj keby mali právomoc rozhodovať vo veci samej súdy iného členského štátu.
- 55 Tento článok teda priznáva medzinárodnú súdnu právomoc nariadiť predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení jednak súdom členského štátu, ktoré majú právomoc rozhodovať vo veci samej, a jednak za určitých podmienok súdom iných členských štátov.
- 56 Pokiaľ ide o kontext uvedeného ustanovenia, je dôležité uviesť, že z článku 2 písm. a) uvedeného nariadenia v spojení s odôvodnením 33 tohto nariadenia vyplýva, že len predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení nariadené súdom, ktorý má právomoc rozhodovať vo veci samej, sú kvalifikované ako „rozsudok“, ktorého voľný pohyb musí byť zabezpečený na základe uvedeného nariadenia.
- 57 Naopak, ak predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení nariadi súd členského štátu, ktorý nemá právomoc rozhodovať vo veci samej, ich účinok je podľa nariadenia č. 1215/2012 obmedzený len na územie tohto členského štátu.
- 58 Z toho vyplýva, že dotknutá osoba má možnosť navrhnúť predbežné opatrenie vrátane ochranného opatrenia buď na súde členského štátu, ktorý má právomoc rozhodovať vo veci samej, ktorého rozhodnutie v tomto ohľade bude podliehať voľnému pohybu, alebo na súdoch iných členských štátov, v ktorých sa nachádza majetok alebo osoba, voči ktorým má byť opatrenie vykonané.

- 59 Hoci zo systematiky nariadenia č. 1215/2012 teda vyplýva, že účinky rozhodnutí vydaných súdmi členského štátu, ktoré majú právomoc rozhodovať vo veci samej, a účinky rozhodnutí súdov iných členských štátov sa odlišujú, nič to nemení na tom, že toto nariadenie nezavádza hierarchiu medzi týmito súdmi.
- 60 Konkrétne zo znenia článku 35 uvedeného nariadenia nijako nevyplýva, že by toto nariadenie v zásade priznávalo súdom členského štátu, ktoré majú právomoc rozhodovať vo veci samej, právomoc nariadiť predbežné opatrenia vrátane ochranných opatrení, takže sudy iných členských štátov by už nemali právomoc nariadiť takéto opatrenia po tom, čo by bol na tieto prvé uvedené sudy podaný návrh na nariadenie takýchto opatrení alebo po tom, čo by prvé uvedené sudy rozhodli o takomto návrhu.
- 61 Vzhľadom na tieto úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 35 nariadenia č. 1215/2012 sa má vykladať v tom zmysle, že súd členského štátu, na ktorom bol podaný návrh na nariadenie predbežných opatrení vrátane ochranných opatrení podľa tohto ustanovenia, nie je povinný vyhlásiť, že nemá právomoc, ak o návrhu v rovnakej veci medzi rovnakými účastníkmi už rozhodol súd iného členského štátu, ktorý má právomoc rozhodovať vo veci samej.

O tretej otázke

- 62 Svojou treťou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 35 nariadenia č. 1215/2012 vykladať v tom zmysle, že preskúmanie návrhu na nariadenie predbežných opatrení vrátane ochranných opatrení podlieha autonómnym podmienkam práva Únie, a v prípade kladnej odpovede, či bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá nepovoľuje podanie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v súvislosti so žalobou týkajúcou sa peňažnej pohľadávky voči štátu alebo orgánu verejnej moci.
- 63 Na úvod je potrebné uviesť, že zo znenia článku 35 nariadenia č. 1215/2012 vyplýva, že súd, na ktorý bol podaný návrh na základe tohto článku, nariaďuje predbežné opatrenia v súlade so svojím vnútroštátnym právom.
- 64 Toto ustanovenie teda stanovuje alternatívne kritérium pre určenie právomoci v prospech súdov iného členského štátu, ako je členský štát, ktorého sudy majú právomoc rozhodovať vo veci samej, ale nezaručuje nariadenie predbežného opatrenia vrátane ochranného opatrenia v konkrétnom spore, ktoré v plnom rozsahu podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom bol návrh na takéto opatrenie podaný.
- 65 Vnútroštátne ustanovenie, ktoré obmedzuje možnosť nariadiť predbežné opatrenie v súvislosti so žalobou týkajúcou sa peňažnej pohľadávky voči štátu a niektorým jeho orgánom verejnej moci, preto nemožno považovať za nezlučiteľné s pravidlom právomoci stanoveným v článku 35 nariadenia č. 1215/2012.
- 66 Kontext, do ktorého patrí článok 35 nariadenia č. 1215/2012, takýto záver potvrdzuje.
- 67 Nariadenie č. 1215/2012 totiž smeruje v oblasti spolupráce v občianskych a obchodných veciach k posilneniu zjednodušeného a efektívneho systému kolíznych noriem, uznávania a výkonu súdnych rozhodnutí, zavedeného právnymi nástrojmi, v ktorých kontinue sa toto nariadenie nachádza, aby sa uľahčila súdna spolupráca s cieľom prispieť k dosiahnutiu cieľa vytýčeného

Úniou, a to stať sa priestorom slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, založenom na vysokom stupni dôvery, ktorá má existovať medzi členskými štátmi (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. marca 2017, Pula Parking, C-551/15, EU:C:2017:193, bod 53 a citovanú judikatúru).

- 68 Cieľom nariadenia č. 1215/2012, rovnako ako právnych nástrojov, ktoré mu predchádzali, teda nie je zjednotenie procesných pravidiel členských štátov, ale rozdelenie súdnej právomoci na rozhodovanie sporov v občianskych a obchodných veciach (pozri analogicky rozsudok zo 6. júna 2002, Italian Leather, C-80/00, EU:C:2002:342, bod 43 a citovanú judikatúru).
- 69 Vzhľadom na tieto úvahy je potrebné odpovedať na tretiu otázku tak, že článok 35 nariadenia č. 1215/2012 sa má vykladať v tom zmysle, že návrh na nariadenie predbežných opatrení vrátane ochranných opatrení sa musí preskúmať s ohľadom na právo členského štátu súdu, na ktorom bol návrh podaný, a že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá nepovoľuje podanie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v súvislosti so žalobou týkajúcou sa peňažnej pohľadávky voči štátu alebo orgánu verejnej moci.

O trovách

- 70 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol:

- Článok 1 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach sa má vykladať v tom zmysle, že konanie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia začaté a vedené podľa všeobecných právnych predpisov na súde členského štátu a týkajúce sa sankcií súvisiacich s plnením zmluvy o výstavbe verejnej rýchlostnej cesty uzatvorenej ako výsledok postupu verejného obstarávania, ktorého verejným obstarávateľom je orgán verejnej moci, spadá pod pojem „občianske a obchodné veci“ v zmysle tohto ustanovenia.**
- Článok 35 nariadenia č. 1215/2012 sa má vykladať v tom zmysle, že súd členského štátu, na ktorom bol podaný návrh na nariadenie predbežných opatrení vrátane ochranných opatrení podľa tohto ustanovenia, nie je povinný vyhlásiť, že nemá právomoc, ak o návrhu v rovnakej veci medzi rovnakými účastníkmi už rozhodol súd iného členského štátu, ktorý má právomoc rozhodovať vo veci samej.**
- Článok 35 nariadenia č. 1215/2012 sa má vykladať v tom zmysle, že návrh na nariadenie predbežných opatrení vrátane ochranných opatrení sa musí preskúmať s ohľadom na právo členského štátu súdu, na ktorom bol návrh podaný, a že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá nepovoľuje podanie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v súvislosti so žalobou týkajúcou sa peňažnej pohľadávky voči štátu alebo orgánu verejnej moci.**

Podpisy